

מידעון להורים

בס"ד, אב תשפ"ד, פרשת דברים, שבת חזון

דברי פתיחה הרב שרגא פרוכטר, ראש הישיבה

שלום רב, לבני הישיבה היקרים והוריהם.

מה שלומכם??

התחלנו השבוע ב"ה את לימודי הגמרא בבתי הכנסת השונים בכל אתר ואתר. מאות תלמידים מגיעים לשיעורים אלו. ממש קידוש ה' מאידך, אנחנו נמצאים עדיין לאחר 10 חודשים במלחמת "חרבות ברזל", כולנו בכוננות ספיגה לאחר השמדתם של הנייה, דף וסגן הרמטכ"ל של חמאס. איראן ושלוחותיה מאיימים על תגובה קשה מצידם, מצד החיזבאללה והחמאס. בימים אלו של לחץ בטחוני, עלינו להרבות בתפילות ועשיית מעשים טובים, מעשי חסד ובמיוחד בתשעת הימים עלינו להרבות באהבה, ולא סתם אהבה אלא אהבת חנם. כולנו אחים !!!

אעסוק מעט בנושא החורבנות ומה אנחנו צריכים לעשות בימים אלו, במה עלינו להתחזק.

שבת דברים

שבת חזון

ידועה סוגיית הגמרא במסכת יומא דף ט' עמוד ב' העוסקת בסיבות לחורבן בית ראשון וחורבן בית שני והיחס שביניהן.

תלמוד בבלי מסכת יומא דף ט עמוד ב

"מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים שהיו בו: עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים.... אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות: עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים.

הגמרא מבארת שבית ראשון חרב מפני שלוש עבירות חמורות שהיו באותו הדור – עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. לעומת זאת בית שני חרב מפני שנאת חנם. ועוד לומדים מהגמרא במסקנה ששנאת חנם חמורה משלוש העברות, שהרי חורבן בית ראשון היה "רק" שבעים שנה ואילו חורבן בית שני עדיין נמשך כאלפיים שנה וממילא כגודל הקלקול גודל התיקון, ומכאן שחמורה שנאת חנם יותר מהכול.

והגמרא ממשיכה :

ובמקדש ראשון לא הוה ביה שנאת חנם? והכתיב +יחזקאל כא+ מגורי אל חרב היו את עמי לכן ספק אל ירך. ואמר רבי (אליעזר): +מסורת הש"ס: [אלעזר]+ אלו בני אדם שאוכלין ושותין זה עם זה, ודוקרין זה את זה בחרבות שבלשונם! - ההיא בנשיאי ישראל הואי, דכתיב +יחזקאל כא+ זעק והילל בן אדם כי היא הייתה בעמי. ותניא: זעק והילל בן אדם יכול לכל? תלמוד לומר: היא בכל נשיאי ישראל. רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרווייהו: ראשונים שנתגלה עוונם - נתגלה קצם, אחרונים שלא נתגלה עוונם - לא נתגלה קצם."

הסבר הגמרא : שואלת הגמרא – הרי גם בבית ראשון הייתה שנאת חנם בנוסף לשלוש העבירות האחרות, ואם כן בבית ראשון היו ארבע עבירות ואילו בבית שני הייתה "רק" שנאת חנם, ואם כן נשאלת השאלה – איך ייתכן ששנאת חנם שבבית שני חמורה יותר מארבע עבירות שהיו בבית ראשון ובתוכן שנאת חנם עצמה?

על כך עונה הגמרא שני תירוצים.

הראשון – שנאת חנם בבית ראשון הייתה רק בנשיאי ישראל ולא בכל העם, ואז שהנשיאים אכלו יחד, הם היו מאמינים זה לזה ובכל זאת "היו דוקרין זה את זה בחרבות שבלשונם", והיו מדברים לשון הרע אחד על השני, אך **בעם ישראל** הייתה אהבה, לעומת זאת בבית שני – שנאת החינם הייתה לא רק אצל הנשיאים אלא גם בשאר העם, ולכן שנאת חנם שהייתה בבית שני חמורה יותר מארבע העבירות שהיו בבית ראשון.

הייתי מבקש להתמקד בתירוץ השני של הגמרא : **רבי יוחנן ורבי אלעזר**

דאמרי תרווייהו: ראשונים שנתגלה עוונם - נתגלה קצם,

אחרונים שלא נתגלה עוונם - לא נתגלה קצם."

נכון הדבר שגם בבית ראשון וגם בבית שני הייתה שנאת חינוס, אך היה הבדל עקרוני בין זו לזו. בבית ראשון הייתה שנאת חינוס **גלויה**, כלומר- כשפלוגני שנא מישהו, הוא ידע זאת כי הפלוגני לא הסתיר את השנאה מחברו, אך לעומת זאת בבית שני הייתה שנאת חינוס **נסתרת**, שנאת חינוס **סמויה**, וכלפי חוץ היה הכול נראה כשורה. בדיבורים ובקשרים החברתיים הכול היה נראה טוב, אך מתחת לפני השטח, הייתה שנאה עמוקה מאוד בין איש לרעהו, שנאה שאותה היו מחביאים ולא מגלים, שנאה בסתר, וזו כוונת הגמרא שאומרת בשם ר' יוחנן: **"אמר ר' יוחנן: טובה ציפורן של ראשונים מכריסן של אחרונים"**, כלומר - בבית ראשון השנאה הייתה ידועה כלפי חוץ כציפורן חדה שרוצה לפגוע בזולתה (=את הציפורן החדה רואים וניתן להיזהר ממנה היות שהיא גלויה), והיות שרואים אותה ניתן להיזהר ממנה - לכן נקראת בגמרא - "טובה ציפורן של ראשונים"- כיוון שניתן להיזהר מהציפורן החדה, אך בבית שני השנאה הייתה **נסתרת** - "בתוך הבטן" וממנה לא ניתן להיזהר כיוון שהיא נסתרת ולכן היא יותר מזיקה.

וזו כוונת הגמרא - **"ראשונים שנתגלה עוונם - נתגלה קצם, אחרונים שלא נתגלה עוונם - לא נתגלה קצם"**, והמהרש"א אומר על דברים אלו - **"שהיה להם בבית שני שנאת חינוס בלב, ולפנים כאילו אוהבים"**.

וכן כתב גם הנצי"ב מוואלוז'ין בהקדמתו לספר בראשית - **"שהיו בני בית שני צדיקים וחסידים ועמלי תורה אך לא היו ישרים בהליכות עולמים, על כן מפני שנאת חינוס שבליבם זה את זה חשדו את מי שראו שנוהד שלא כדעתם ביראת ה', שהוא צדוקי או אפיקורס, ובאו ע"י זה לידי שפיכות דמים בדרך ההפלגה, ולכל הרעות שבעולם, עד שחרב הבית ועל זה היה צידוק הדין שה' ישר ואינו סובל צדיקים כאלו אלא באופן שהולכים בדרך הישר גם בהליכות עולם ולא בעקמומיות, אע"ג שהוא לשדם שמים, שהיה גורם חורבן הבריאה והריסות יישוב הארץ"**.

יוצא מדברי הנצי"ב, שבית המקדש השני לא חרב מפני שנאת חינוס, שהרי גם בבית ראשון הייתה שנאת חינוס, ואם כן מדוע אורך החורבן השני נמשך זמן כה רב ביחס לבית ראשון?? אלא בית המקדש השני חרב מפני תכונת **הצביעות** ששררה באותו דור. הצביעות היא מחלה נוראה, כיוון שהאדם שם מסיכה או תחפושת על עצמו מבחוץ, ומבפנים הוא שונא את השני, כלפי חוץ הוא רוצה להיראות שונה עד כדי ההיפך הגמור ממה שהוא באמת. **הוא צובע את עצמו בצבעים** למען יראו ויחשבו שהוא מישהו אחר, מוצלח וטוב יותר. מחלת הצביעות היא הריקבון הגדול שבאדם, ובעולם אין אפשרות לבנות על צביעות, כיוון שאחד בפה ואחד בלב - גורם לריקבון מושלם.

כל דור שלא נבנה בית מקדש בימיו כאילו חרב בימיו כי עדיין סיבת החורבן בעינה עומדת.

המשפט "בכל דור שלא נבנה בית המקדש בימי כאילו חרב" לצערנו אינו צריך הסבר ופרשנות בתקופה האחרונה. דומה שלחלקים רבים בחברה הישראלית מכל צדדיה יש מה לתקן ביחסים שבין אדם לחברו. התיקון הכללי שאנו מתפללים שיבוא במהרה חייב לבוא יחד עם תיקון חברתי, אהבה ופרגון בין איש לרעהו וכבוד האדם והמחנה החושב ומתנהג בצורה שונה.

תפקידנו כמחנכים, כהורים וככאלו המחזיקים בתפקידי הנהגה קטנים וגדולים להרבות בחינוך לאהבת האדם, לכבוד הבריות, לעין טובה ולנשיאה משותפת בנטל.

הבעת תודה רבה לרמי"ם על ימי הלימוד בתשעת הימים :

השבוע התחלנו את ימי לימוד התורה של בני הישיבה ב- 10 מקומות שונים. מסרים ותמונות שאני מקבל מהרמי"ם ומהתלמידים מורים ע"כ שהלימוד פורה מאוד. אימא של תלמיד מגב"ש שילמד אי"ה בשנה הבאה בכיתה ז' צלצלה אלי ואמרה : **"אני שמחה שבחרתי שבננו ילמד בישיבת גב"ש, ישיבה שדואגת להנחיל את התורה גם בחופשים"**, אימא אחרת מספרת שהיא גרה בסמוך לאחד מבתי הכנסת שהבנים לומדים בו, והיא רואה מס' דקות לפני השעה 9.00 תלמידים רבים עם גמרות בידיים הולכים ללמוד תורה – **"זה מראה אדיר, מראה מרגש"**, כך אמרה האימא.

התכנסות של לימוד בעיצומה של החופשה, בימים שלפני תשעה באב, מהדקת את הקשר של הבנים לתורה, לישיבה ולחבריהם.

ברצוני להודות לרמי"ם שלימדו כל השבוע את הבנים ובע"ה נמשיך ללמוד גם בשבוע הבא ביום ראשון הקרוב לפי הטבלה ששלחתי לכם בשבוע שעבר. אשרי הישיבה שאלו הרמי"ם שלה !!!

תשעה באב – יחול ביום שלישי הבא.

נציין השבוע את שנת 1953 (ויש גורסים 1954) לחורבן בית המקדש השני. יש חשיבות גדולה ואפשרות להתכונן ליום זה בצורה נכונה פיזית ורוחנית.

מבחינה פיזית – שתייה מרובה ביום שני ואכילה נכונה חשובים כדי לעבור את הצום ללא קושי גופני. **(הצום מתחיל ביום שני בשעה 19:25 ומסתיים ביום שלישי בשעה 20:00 לערך).**

הכנה רוחנית - ראוי להשתתף בשיעורים העוסקים בתשעה באב, מאמרים המתאימים לנוער יתפרסמו השבוע בעלוני השבת, ספרים רבים וכתבות באתרי אינטרנט קיימים בנושא. החופשה מקנה לכל תלמיד זמן רב כדי להגיע לתשעה באב ולהבין לעומק את משמעותו ולא להתייחס אליו רק כיום צום "שצריך להעביר".

שבת שלום, בשורות טובות לכולנו

בשורות טובות לעם ישראל כולו
אוהבכם ומוקירכם
שרגא פרוכטר – ראש הישיבה

